

O Hồng

Ngọc Dung

Đêm ở El Salvador trong xanh và cao vút cho tôi thấy rõ những vì sao long lanh trên nền trời xa thẳm đố. Có vài vì sao sáng to bằng hòn bi. Vô số những vì sao nhỏ. Có những cái nhỏ đến nỗi phải chú ý lắm mới thấy được.

Nếu sự có mặt của mỗi người trên trần gian đều được tượng trưng bằng một vì sao trên trời thì chiếc sao bốn mạng của Hồng yếu ớt, mong manh, nhỏ bé chỉ bằng đầu nhang.

Hồng được sinh ra trong gia đình đông con. Hồng là đứa con thứ nhì sau một chị và bảy em cả trai lẫn gái. Chị cả ra trường đại học Nông Nghiệp, đi làm rồi lập gia đình, hạnh phúc với chồng con. Các em Hồng đều tốt nghiệp đại học, có việc làm và một mái ấm. Riêng Hồng chỉ học tới lớp mười một rồi thôi.

Gia đình trở nên chật vật từ ngày cha Hồng năm xuống năm 1968. Lúc đó mẹ có mang em bé, vì buồn rầu nên hay ốm đau. Do đó đứa em cuối cùng cũng ốm yếu và ra đi sau vài tháng chào đời. Có thể cha và em được gặp nhau ở thế giới bên kia. Hồng nghĩ thế.

Năm 1975 Hồng mười bảy tuổi. Cái tuổi trăng tròn và bẻ gãy sừng trâu các thiếu nữ thấy đời vui như Tết. Với Hồng chuỗi ngày qua chỉ là nước mắt và vật lộn với cuộc sống. Những ngày sắp tới Hồng nghĩ rằng nó cũng vô vị như nước hến mà mẹ nàng vẫn bán với cơm hằng ngày. Hồng thương mẹ quá. Nàng không đành lòng sáng sáng là lượt áo quần ra đi trong khi mẹ ở nhà vừa lo cửa hàng ăn vừa trông nom đàn em, đứa nhỏ nhất mới bảy tuổi. Một phần thương mẹ, phần khác vì chán đời Hồng tự ý quyết định bỏ học. Nàng biết mình không làm gì ra tiền với sức học ít ỏi và tuổi nhỏ nhưng ít ra giúp được mẹ chăm sóc các em hay trông cửa hàng ăn cho mẹ được rảnh rỗi nghỉ ngơi.

Hồng đang kể cho tôi nghe sơ qua về cuộc đời của nàng, tôi cắt ngang vì cảm thấy quá bất công:

- Sao Hồng phải ở nhà trong khi chị cả vẫn đi học?

- Thưa Bà, có lẽ cũng tại số. Hồng trả lời tôi với nụ cười cay đắng.

Tôi sống nơi xa lạ này với sự vui thích và tình thương yêu của con và nhất là các cháu nhỏ. Còn Hồng, nàng đến đây cô đơn, trơ trọi như thân cây mùa đông trúc nết lá khô. Hơn nữa chưa một lần xa nhà, xa quê hương, rồi bỗng dưng nàng ra đi và đi thật xa đến nửa vòng trái đất. Tôi lo ngại Hồng buồn nhớ gia đình, người thân yêu, sẽ không ở lại được lâu. Tôi nói ý nghĩ đó với Hồng.

- Bất chợt đi xa thế này em có nhớ nhà không?

- Dạ, em đã suy nghĩ kỹ trước khi ra đi. Trong đời em đã mấy lần quyết định, dù tốt đẹp hay thất bại em vẫn can đảm đi tới. Đã quyết định thì phải gạt tình cảm qua một bên. Có nhớ nhà cũng để một chỗ riêng, không ảnh hưởng gì tới công việc làm. May có Bà em cũng thấy được vui nhiều.

Hồng trả lời với nụ cười duyên. Gần bốn mươi tuổi Hồng mới lập gia đình lần đầu. Lấy nhau sáu năm hai vợ chồng vẫn không có con. Có lẽ vì thế mà dáng vẻ em còn gọn gàng nhanh nhẹn như con gái mới lớn, nhất là đôi mắt bồ câu tròn đen, rất thu hút những ai gặp nó. Tôi nghĩ thầm, ngày xưa hẳn có lắm người trồng cây si. Rồi tò mò tôi hỏi thêm:

- Mần rằng lập gia đình trễ rứa? Có phải khó tánh, mi kén chọn quá mà thành gái già?

Biết tôi đùa em không giận. Tính em rất dễ thương. Lúc nào em cũng lễ phép và tươi cười. Không biết có phải người Huế nào cũng như thế hay chỉ riêng em, rất siêng năng và có trách nhiệm.

Dĩ vãng đau thương của em khiến tôi xúc động và tôi đã làm bài thơ "O Hồng".

O là con gái chốn kinh kỳ
Uyển chuyển lưng ong mỗi bước đi
Kén chọn hay là do số phận
Hai mươi...lần lựa hết xuân thì

Ba chín tuổi O đi lấy chồng
Sáu năm hạnh phúc rồi phòng không
Đớn đau chất ngất cao như núi
Bởi lẽ không con, mẹ mất lòng

Một sớm ngày kia mẹ bảo về
Vâng vâng dạ dạ O xin nghe
Ài ân ngăn ngủi, quên chia thúy
Một bóng đờn cô quá nào nề

Ôi đất Thần Kinh sao khắt khe!
Cho người trong cuộc phải ê chề
O rời xứ mẹ tìm quên lãng
Vẫn nhớ cùng ai câu ước thề

Âm i trong O những giọt sầu
Mong cho ngày tháng chóng qua mau
Cổ nhân, hẹn lại ngày tao ngộ
Chia xẻ buồn vui đến bạc đầu.

Tôi đưa tặng em. Em đọc bài thơ mắt đỏ rưng rưng:

- Em không khóc đâu! Nhưng mỗi lần nhắc lại, em vẫn thấy xót xa và tự nhiên nước mắt em chảy ra. Em sẽ giữ bài thơ này mãi để làm kỷ niệm.

Một hôm nghe băng các nghệ sĩ Saigon ngâm thơ của tôi, em thở dài, tặc lưỡi
Và triết lý:

- Đời là bể khổ. Trong đời em chưa thấy ai có hạnh phúc hoàn toàn. Gia đình nào cũng có hạnh phúc nhưng chỉ được một khoảng thời gian nào đó rồi thôi. Gia đình em cũng vậy, khi ba em nằm xuống là mẹ em cô đơn vất vả, từ ba mươi sáu tuổi cho đến bây giờ đã già. Bề ngoài nhiều người tỏ ra có hạnh phúc nhưng chắc gì bên trong thực sự được như vậy.

- Em hay nói đến hạnh phúc. Theo em hạnh phúc là thế nào?

- Thưa bà, em nghĩ hạnh phúc là không có điều gì lo phiền, lúc nào cũng được Vui vẻ gần gũi người mình thương yêu. Đơn giản vậy thôi mà cũng khó có. Em thấy bà cũng hạnh phúc nhưng có chắc trong lòng bà hạnh phúc như em nhìn thấy không?

Thơ của bà đầy những trắc ẩn, buồn phiền và những ước mơ chứ không thấy có niềm vui. Như là...bà không chấp nhận số phận.

- Em nói đúng! Trong thơ là như thế. Tôi đã từng đau khổ buồn chán nhưng cái đó là quá khứ. Bây giờ tôi đang vui như em nhìn thấy đó. Với thời gian niềm vui nổi buồn nào rồi cũng qua. Mình có muốn níu kéo nó ở lại với mình cũng không thể được. Điều đó là tự nhiên, cũng như mình muốn được ở hoài tuổi đôi mươi nhưng làm sao có được. Con người phải lớn, rồi già, rồi chết. Cây phải lớn, phải già mới có cây cổ thụ. Nếu hạnh phúc như em định nghĩa thì tôi đang hạnh phúc. Có gì cho tôi phải lo âu nữa đâu? Đau ốm tôi có đủ tiền đi bác sĩ. Cơm nước hằng ngày có người nấu nướng. Cháu đi học về tôi chơi với chúng nó. Việc dạy dỗ có ba mẹ chúng nó.

Trông nom chúng nó đã có em. Thì giờ rảnh rỗi tôi đọc sách, viết lách những gì tôi thích. Thật tình tôi đang hạnh phúc mà!

- Như vậy em mừng cho bà đã yên phận, còn em vẫn bồng bênh nổi trôi...

Tôi tiếp lời em:

- Chưa biết đổ lại bến nào phải không?"

Hồng trả lời tôi rằng em đã có bến đỗ nhưng không may bờ lở nên thuyền lênh đênh. Con gái Huế sâu sắc khó tính nhưng một khi đã yêu thì yêu hết mình. Em chẳng đi đâu để quen biết ai. Cả ngày Hồng chỉ quanh quẩn ở nhà giúp đỡ mẹ mọi việc. Sơn thường đến ăn sáng ở cửa hàng của mẹ và đã bị thu hút bởi một cái gì đó, rất đặc biệt ở nàng. Ngoài đôi mắt Hồng còn có vẻ hiền lành, hồn nhiên như trẻ thơ, mới dễ thương làm sao! Mỗi tình đầu của em với Sơn, anh chàng giáo viên cấp một, thật nồng nàn tha thiết.

Gia đình hai bên đến gặp nhau định cho hai trẻ nên duyên chồng vợ. Nhưng không may tuổi tác không hợp nên đường ai nấy đi. Hồng chia tay với anh nhưng trong lòng đau khổ vô cùng. Anh chàng kia cũng buồn, thương nhớ Hồng không kém nhưng chỉ một thời gian anh lấy vợ có con, yên vui trong bốn phận làm chồng, làm cha.

- Yêu nhau đến thế sao không bỏ nhà đi sống với nhau?.

- Em sợ lắm. Có tương tư đến chết cũng ráng chịu, em không dám bỏ nhà đâu!

- Vậy là tình yêu chưa đủ mạnh. Nếu yêu người ta hết lòng thì đâu có muốn Chia cách, lúc nào cũng muốn có nhau, nhìn thấy nhau cơ mà.

- Thưa bà Huế nhỏ lắm, làm cái chi hàng xóm cũng biết hết. Bỏ đi xa làm gì mà sống. Cả hai đều đang ở với cha mẹ. Huế thời của em không như ngày nay. Ngày nay đã cởi mở lắm nhưng vẫn cổ kính hơn các nơi nhiều.

Người yêu xưa dù đã có gia đình nhưng thỉnh thoảng anh vẫn ghé qua thăm Hồng. Một lần thăm hỏi của người xưa là một lần gợi lại kỷ niệm, niềm vui, nỗi buồn làm cho Hồng chìm ngộp trong tình cảm phức tạp đó và không cảm thấy, không muốn yêu ai thêm nữa. Làm sao Hồng quên anh cho được? Từ thuở bé cho đến bây giờ lần đầu trong đời nàng mới nghe được những lời nồng nàn, ngọt ngào, hoa mỹ, người yêu nói với nàng:

"Nếu em hiện hữu bên anh thời gian đó là mùa xuân. Trời cho người những tình cảm. Trời cho anh những nhớ xa thương gần. Nếu em là bóng của anh, không gian dù nhỏ hẹp vẫn là hoàng cung" (Thơ Lưu Thái Dzo).

Nhưng rồi nước chảy đá mòn, thời gian cũng dần phai hình ảnh người yêu Ban đầu trong trái tim, Hồng thử mở cánh cửa lòng cho ngọn gió mới may ra có lọt vào trái tim đang muốn sưởi ấm. Vài ba cuộc gặp gỡ với vài người bạn mới.

Cuộc thử nghiệm không đi đến giai đoạn cuối. Hai mươi, rồi hăm mốt, hăm hai ... hăm đi hăm lại Hồng đã ngoài ba mươi. Các em đã ra riêng gần hết. Nhà trở nên vắng vẻ. Hồng nói với mẹ, từ nay tới bốn mươi tuổi không gặp được ai thì nhất định Hồng sống đời độc thân đến già, đến chết.

Cuối cùng Nguyệt lão cũng đã se sợi chỉ hồng cho nàng với người đàn ông vào đúng năm Hồng ba mươi chín tuổi. Hồng lại tặc lưỡi cho là số mệnh đã định, bằng lòng làm vợ người ta. Đó là hôn nhân lý trí, hoàn toàn không có tình yêu. Hồng hi vọng tình yêu sẽ đến sau. Quả nhiên khi trở thành vợ người ta, lần đầu biết đàn ông Hồng cảm thấy đời vui và quẩn quít bên chồng chẳng muốn rời xa. Đó là tình yêu rồi. Em không nghĩ tới ai khác. Trái tim nguội lạnh trở nên nóng bỏng. Hồng trao gửi

hết cho chồng tình cảm nàng cất giữ bấy lâu.

Ở đời không có điều gì hoàn toàn như ý. Hồng đang có hạnh phúc. Hạnh phúc đó sẽ trọn vẹn hơn nếu vợ chồng có một đứa con. Thế mà đã sáu năm họ vẫn như ngày mới lấy nhau, không có dấu hiệu gì là được làm cha mẹ. Đang bận nòng nhưng vì không con bà mẹ chồng bảo Hồng về nhà mẹ đẻ để anh chồng kiếm người khác cho bà có cháu. Đau đớn quá nhưng Hồng đành vâng lời mẹ từ giả nhà chồng. Buổi tối mặt đầy nước mắt Hồng kể lại với chồng ý mẹ ...Anh chồng lặng thinh một lúc rồi an ủi Hồng đừng buồn, cứ về đi sẽ tính sau. Sáng tinh sương hôm sau Hồng chào mẹ chồng và những người trong nhà rồi ra đi. Hồng biết không bao giờ mình trở lại mái nhà xa lạ đó, đã có một thời rất thân quen và đã chứa đựng những vui buồn trong cuộc đời làm dâu, làm vợ của nàng.

"Thà rằng không biết thì thôi. Biết rồi mỗi đứa một nơi cũng buồn." Câu ca dao rất đúng cho trường hợp của Hồng. Nếu cứ ở một mình làm gái già, chắc rằng nàng thiếu niềm vui của tình chồng vợ nhưng nàng cũng không có nỗi sầu tình như bây giờ. Những ngày mới xa chồng nỗi nhớ nhung vây quẩn, Hồng cảm thấy ủ ê đau đớn đến chán đời. Vốn tính lẳng mạn nhưng có ý chí, Hồng quyết tâm xếp chuyện tình lại một bên. Nàng biết mình không thể làm gì khác hơn được trong cái xã hội còn nặng phong kiến, không được cởi mở cho giới phụ nữ như Hà Nội hay Saigon.

Nàng thở dài như để xua đuổi những băn khoăn, trăn trở đang ứ đọng trong lòng bấy lâu.

- Dạ, bà cũng hiểu, em đau lòng đến dường nào, nhưng em vẫn đi làm như không có gì thay đổi xảy ra. Em không nói một lời nào về chuyện riêng tư của em với bất cứ ai.

Huế đẹp. Huế thơ. Huế có những cô học trò Đồng Khánh rất quyến rũ với chiếc nón lá bài thơ che nghiêng làm cho các chàng trai nơi khác đã đến không đành bước đi.

Học trò trong Quảng ra thi

Thấy cô gái Huế chân đi không đành

Nhưng Huế cũng nhỏ bé, hẹp hòi từ địa thế đến lòng người nên chẳng bao lâu Sau đó ai cũng biết chuyện nàng không con bị mẹ chồng cho về lại nhà mẹ đẻ. Hồng không có gì phải xấu hổ. Nàng không làm điều gì quấy chỉ tại số phận bất thế. Những người đàn ông thấy Hồng trở lại đời sống độc thân họ sinh lòng ước mơ, ngỡ lời ong bướm nhưng lòng nàng đã trao gửi hết cho chồng. Thịnh thoảng anh chồng đến thăm rồi hai người bịn rịn chia tay. Như ngó sen đã cắt đứt ra, những sợi tơ trắng nõn mong manh vẫn níu kéo không lìa. Hồng cũng thế đó,

mỗi người một nhà nhưng tình cảm còn vương víu mãi. Và anh chồng, lòng anh ai rõ được, anh vẫn sống một mình mặc cho mẹ trách móc nhắc nhở mong mỗi đứa cháu từ nơi anh.

Ngày tháng đi qua, vẫn yêu chồng nhưng Hồng cảm thấy mệt mỏi lẫn chút chán nản. Dịp may đưa đến Hồng có thể thay đổi không khí ngột ngạt, hoàn cảnh bế tắc của mình. Có người em họ ở ngoại quốc cần người giữ trẻ. Thấy Hồng đủ điều kiện cho nhu cầu, không trẻ lắm để còn nhũn nhặn ham vui vật chất phù phiếm, nhưng cũng chưa già để dễ dàng trở thành chóng mặt mệt mỏi, sức khỏe còn rất tốt, cô em họ xin cho Hồng sang nước El Salvador. Hồng bằng lòng bỏ lại tất cả để ra đi. Nàng đi thật xa và mong chờ thời gian giải quyết giùm cuộc tình của nàng. Bốn năm sau trở về nếu chồng vẫn đợi chờ nàng sẽ rất vui lòng nối lại tình xưa.

- Nếu người ta lấy vợ khác thì sao? Tôi lại hỏi em.

- Thưa Bà, thời gian trả lời, lúc đó mới biết, bây giờ em có nói thì cũng chỉ là cảm nghĩ bây giờ mà thôi. Ngày mai mình sẽ lại nghĩ khác và hành động khác đi. Kỉ niệm những ngày bên nhau chắt ngất, một chỗ ngồi hóng mát ở bờ sông như còn hằn bóng dáng hai người. Một cơn gió thoảng, lác đác vài cánh phượng rơi. Chàng đã nhặt cánh hoa màu xác pháo và ví như màu môi của nàng. Và đêm nào trong chiếc thuyền rồng du ngoạn trên sông Hương với những lời ca trữ tình hòa quyện lan tỏa một khoảng sông, nàng nhớ như mới hôm qua. Chỗ nào đường như cũng có dấu chân của hai người. Nàng nhớ rõ từng chữ trong bài hò mà mỗi đêm người chị dâu vẫn ngân nga ru con ngủ, như còn thoảng bên tai nàng:

Chiều chiều trên bến Vân Lâu
Ai ngồi ai câu ai sầu ai thảm
Ai thương ai cảm ai nhớ ai mong
Thuyền ai thấp thoáng ven sông
Đưa câu mái đẩy chạnh lòng nước non
Hò ơi...
Bến Vân Lâu còn sầu mong đợi
Trăng Vỹ Dạ vẫn nhớ câu thề...

Hồng trầm ngâm như nhớ về dĩ vãng, rồi em đọc khẽ "Bến Vân Lâu còn sầu mong đợi. Trăng Vỹ Dạ vẫn nhớ câu thề."

Tôi nửa đùa nửa thật nói với nàng nên ở lại tìm người khác. Nàng cười cho biết đã lỡ hứa hẹn thì phải trở về. Nếu người ta có phụ mình sẽ tính sau. Ở Hồng, cái chất Huế, thủy chung, khi yêu thì yêu hết mình vẫn nguyên vẹn như thời mới lớn.

Ngọc Dung